

Jugoslavija — braniteljica miru

Ljudstvo Jugoslavije se odlikuje z veliko miroljubnostjo. To lepo spričevanje mu daje zgodovina. Ni nikdar hrepenelo po tem, kar ni njegovo, ni nikdar grabilo po blagu svojega bližnjega. Nikdar ni sililo v življenjski prostor drugih narodov. Zmiraj se je zadovoljevalo s tem, kar mu pripada po naravnem in božjem pravu. Globoko zasidrano v ljubezni do miru, je prinašalo na oltar miru velike zemske in ljudske žrtve.

Skladno s tem naravnim miroljubjem, ki je svojisko našemu ljudstvu, je tudi politika Jugoslavije vedno tekla v miroljubnem pravcu. Tuja ji je vedno bila ter ji je še sedaj vsaka osvajačnost. Zato ni sklepala z drugimi državami takšnih pogodb, ki bi nalagale vojaške obveznosti. Imajoč pred očmi samo lastno korist, se ni dala nikdar zapresti v mreže tujih interesov.

To stališče je našo državo usposobilo, da je že pred nekaj leti vzpostavila dobre stike z vsemi sosedi. Ni to lahka stvar, ker zavzema naša država v mednarodnem pogledu prostor, kjer se stikajo interesi raznih narodov. Modri politiki najvišjih činiteljev v državi pa je uspelo, da so ostvarjene z vsemi sosednimi državami in tudi s sosednimi velesilami dobre in celo prijateljske razmere.

Ob izbruhu sedanje vojne je bila naša država obkrožena s samimi prijateljsko razpoloženimi državami. To razpoloženje hoče naša država tudi ohraniti. Nje ne zanima ne napadalna ne obrambna vojna drugih. Smisel in smoter njene politike se glasi: ohraniti na vsak način našo nevtralnost v sedanjem evropskem vojnem konfliktu.

Priznati smemo in moramo, da meseci, ki so potekali od začetka evropskega konflikta, v tem oziru niso prinesli nobenega poslabšanja. Naša država je nevtralna, kakor je bila pred devetimi meseci, ter bo nevtralna ostala tudi vnaprej. Pot nevtralnosti je težka pot. Kdor hodi po tej poti, se mora skrbno izogibati vsaki stranpoti, četudi se včasih zdi mikavna, in predvsem vsakemu brezdu, ki se odpira ob stezi. Voditi danes politiko nevtralnosti pomenja državno ladjo krmariti sredi med čermi, vrtinci in plitvinami razburkanega svetovnega valovja.

Naša država je doslej z uspehom vodila to politiko. Že po svoji zemljepisni legi je Jugoslavija ključ Balkana. Še bolj pa zavzema sedaj med vsemi balkanskimi državami ta ključ radi svoje strogo nevtralne politike. Danes se smatra Jugoslavija za najbolj nevtralnega balkanskega državo. O njeni nevtralnosti se

ne more dvomiti z nobene strani in z nobene stališča. Jugoslaviji ni mogla nobena vojskujoča se stran kaj stvarnega zameriti in tudi ni zamerila.

To politiko bo naša država tudi vnaprej vodila. Samo izpovedovanje te politike kajpada ne zadostuje. Potrebni so tudi notranji strogi ukrepi, ki jih je naša država sklenila in storila. Ti ukrepi so nekaki notranji zavarovalni stebri naše nepristranosti in nevtralnosti in zato se jih morajo vsi državljani skrbno držati in jih vestno izpolnjevati. Le

tako se nam bo posrečilo, da prepričamo vse naše sosede o naši miroljubnosti in nevtralnosti ter da se bodo vse države potrudile vzdrževati z nami najboljše zveze.

Ves svet pa tudi ve, da bi se Jugoslavija odločno postavila v bran, ako bi kdo poskušal napasti našo nevtralnost. Branik miru pomenja za nas branik zoper vojni požar, ki se je razvnel z vso strahotno silo v Evropi. Ljudstvo Jugoslavije je zbralo vse svoje fizične in moralne sile, da zabrani poseganje evropskega požara preko mej naše države.

P o J u g o s l a v i j i

Odobritev trgovinskega sporazuma med Jugoslavijo in Rusijo. Dne 1. junija je bil v Beogradu odobren trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Rusijo. K izmenjavi za odobritev in podpis potrebnih listin se je pripeljal v Beograd sovjetski poslanik v Sofiji Lavrentijev, ki je bil tudi sprejet od kneza namestnika Pavla v avdienco. Sovjetsko odposlanstvo je položilo lep venec na grob Nezanega junaka na Avali in je obiskalo grob kralja Aleksandra na Oplencu.

Gospodarski svet Balkanske zveze zboruje v Beogradu. Zadnjo soboto je bila v Beogradu otvoritvena seja gospodarskega sveta Balkanske zveze in je njegova naloga, da pripravi boljše gospodarsko sodelovanje med državami, ki pripadajo Balkanski zvezi. Bolj kot kdaj poprej je sedaj potrebno sodelovanje med balkanskimi državami za doseg čim močnejših vezi med proizvajalci, glede povečanja medsebojne trgovine in izboljšanja prevoznih sredstev.

»Jutro« je prešinjeno z veliko željo, da bi prišlo v Jugoslavijo do koncentracijske vlade, v kateri bi kajpada tudi sedel zastopnik JNS. Ta želja je tako prevladujoča, da ob njej obledijo vse druge želje, tudi take, ki bi bile zunanjepolitično obtežene. Skoro ni številke, ki bi v njej »Jutro« ne dalo v tej ali drugi obliki izraza tej svoji najsrčnejši želji. JNS glasilo ne gre za to, da bi se politika narodnega sporazuma, ki se je začela 26. avgusta lanskega leta, dosledno nadaljevala. Saj ta politika ne spada v JNS program, ki mu je prva in glavna točka centralizem in jugoslovanski unitarizem (edinstvenost). JNS pa ne gre za načelno politiko, marveč za to, da

se čimprej reši največje nesreče, ki jo more zadeti, namreč opozicije. Prav v tem pa je tudi stvarni razlog, da JNS še dolgo ne bo mogla zapeti: »Ena se meni je želja spoznala« — pač pa prihaja zanjo v poštev nadaljevanje te pesmi.

Tuji odšli iz Beograda. Državna oblast je opozorila državljane na dejstvo, da biva po nekaterih naših krajih mnogo tujcev, kojih kretanje je sumljivo. Da ne bi obrambni interes države trpel škode od teh ljudi, je oblast pozvala državljane, da pazijo na vsak korak, ki ga podvzame kakšna taka oseba, ki je prišla iz tujine. Osobito v Beogradu je bilo mnogo takih nezaželenih tujcev. Pazljivost državnih oblasti je rodila lepe sadove. Mnogo nadležnih tujcev je odpotovalo, nekaj pa jih je bilo izgnanih. To velja predvsem za tiste, kojih izkazni papirji niso v redu ali pa, ki niso mogli opravičiti z nobenim razlogom, da bi se jim bivanje v naši državi podaljšalo. Nekaj tujcev je še v glavnem mestu Jugoslavije ostalo, ki svojih papirjev nimajo v redu ter se zato niso priglasili. Te bo treba s pomočjo občinstva dognati. Tisto malo število tujcev pa, ki bodo še smeli ostati, bo imele omejeno pravico gibanja med nami. Z odstranitvijo tujcev so povečini tudi prenehale tiste razburljive govorice, ki so imele namen razširjati strah in zmedo med občinstvom. Naj bi se z nadležnimi in sumljivimi tujci v naši državi povsod postopalo po strogih odredbah zakona!

Starokatoliška cerkev razpada. Ni vznikla iz nobenih verskih potreb, marveč iz potreb gotovih ljudi po ženi ali po drugi ženi ali po drugem možu. Zato ni čuda, da v taki družbi ni nobene edinosti, ker ni nobene osrednje

Kdaj je bila Amerika odkrita? Ves svet misli, da je Kristof Kolumb l. 1492. odkril Ameriko. Vendar pa se dozdeva, da je zdaj že potrjena domneva, da je bila Amerika odkrita že prej. Ko so nedavno obnavljali stenske slike v šlezviški stolnici, ki prikazujejo mimo dogodkov iz svetopisemske zgodovine tudi skupine živali, so zdaj odkrili poleg drugih domačih živali in perutnine tudi verno sliko purana, ki se večkrat ponavlja na freskah. Te slike pa, kakor je dokazano, izvirajo iz 13. stoletja. Purana prej v Evropi niso spoznali, ker izhaja iz Amerike in je šele odondot prišel v Evropo. Če je torej nizozemski slikar v 13. stoletju to žival v svojih slikah ovekovečil, jo je

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

Aleksej je pogledal ženo in mirno nadaljeval: »Da, jaz bom drugi, ker sem oče odpadnika in krvosesa Klavsca.«

Spet je zavladal molk. Strah pred smrtjo je tudi najhrabrejšim stiskal srce.

Nenadoma se je zaslišal ženski glas. Karina, ki se je še malo prej vsa onemogla opirala na naslonjalo stola, se je vzravnila. Pogledala je moža in odločno rekla:

»Aleksej, jaz sem prav tako kriva ko ti, ker sem pod svojim srcem nosila in na svojih prsih nadajala tega nesrečnega človeka, zaradi tega dovoli, da tudi jaz umrjem z vama!«

Fedor je ostrmel. Preplašeno je pogledal mater in odločno dejal:

»Mati, tega ne bomo dovolili! Tudi tretji talec mora biti možki. Če se nihče ne bo javil prostovoljno, bomo žrebali.«

Petrove oči so zažarele.

»Ni treba žrebati!« je živo vzkliknil. »Tretji talec bom jaz!«

22

Moški so dvignili glave in začudeno pogledali bolnika. Odleglo jim je, obenem pa so začutili sram. Prej so se delali take junake, sedaj pa jih je ta blede, bolni mladenič, ki se je komaj držal pokonci, osramotil. Ob tej zavesti so spet sklonili glave.

Fedorja je zazeblu pri srcu ob Petrovi izjavi. Prijel je bolnika za roke in ga s tresočim glasom vprašal:

»Peter, ti bi šel za talca?«

»Da,« je ta odločno odgovoril. »Do tega imam pravico, ki je drugi nimajo. Moji dnevi so šteti. Če je torej potrebna žrtev, je najbolje, da vzamete mene, ker bo tako rešen en zdrav človek, ki bo potreben v naslednji osvobodilni borbi, do katere bo prej ali slej gotovo prišlo. Dovolite torej, da bom jaz tretji talec!«

Nataša je stopila k bratu in se ga oklenila. Drhté je vprašala:

»Peter, kaj to zahtevaš?«

»Samo to, da bom delil Aleksejevo in Fedorjevo usodo.«

Fedorjev pogled je zablodil po možeh. Ti so še vedno sklanjali glave.

Ko je mladenič uvidel, da se nihče izmed njih ne bo javil za talca namesto Petra, se je obrnil k bolniku in rekel:

»Dobro, Peter, ti boš tretji talec.«

Nato se je spet obrnil k možem in je nadaljeval:

osebnosti, ki bi imela avtoriteto, ugled in oblast. Smo že poročali v našem listu o zborovanju hrvatskih starokatoličanov v Zagrebu, kjer so bile izgovorjene najhujše obtožbe zoper starokatoliškega »škofa« (prejšnjega katoliškega duhovnika) Kalodjera in njegovo najozko okolico. Opozicionalci v starokatoliški cerkvi so zahtevali posebno komisijo, ki jo naj pošlje ministrstvo pravde in ki naj uradno preišče, koliko denarja je prejela starokatoliška cerkev od države in kdo je ta denar porabil in za kaj. Zadnje nedeljo maja je imela starokatoliška cerkev svoj redni občni zbor v Zagrebu. Na tem cerkvenem zboru je škof Kalodjera ostro napadel svoje nasprotnike v starokatoliški cerkvi ter jih obispal z nelepimi priimki. Hkrati pa je izjavil,

da se radi teh očitkov ne bo podajal pred sodišče. Naposled je bilo sklenjeno, da se vse obtožbe proti Kalodjeru odbijejo, ne da bi se zborovalci spuščali v razpravo o podrobnostih obtožb. Glavni opozicionalci so ali bodo iz starokatoliške cerkve izključeni. S tem pa zmeda v starokatoliški cerkvi ni zmanjšana, marveč povečana. »Škof« Kalodjera sam je izključen iz utrechtske cerkvene zveze, na katero se je opirala njegova oblast. Proti njemu sta nastopila dva druga starokatoliška »škofa«. Opozicija je proti Kalodjeri začela izdajati list, ki vodi ostro borbo. Tako se trije »škofje« grdo napadajo med seboj, hudo obtožujejo, blatijo in v nič devljejo, »verniki« pa ne vedo, kateremu naj sledijo. — Lepa družba!

Občni zbor Sadjarskega in vrtnarskega društva

Zadnje nedeljo se je vršil v Mariboru v dvorani Zadrugne gospodarske banke občni zbor za Slov. Štajersko najvažnejšega Sadjarskega in vrtnarskega društva. Zastopana je bila nad polovico vseh krajevnih podružnic, katerih je 320. Poleg združničnih delegatov so se udeležili občnega zbora predstavniki oblastev. G. bana je zastopal načelnik kmetijskega oddelka g. inž. Podgornik, ljubljanskega župana referent Anton Gaber, navzoč je bil predsednik Kmetijske zbornice g. Martin Steblovnik, ravnatelj Kmetijskega zavoda v Mariboru inž. Ferlinc in referent za sadjarstvo pri banski upravi Kafol.

Občni zbor je otvoril predsednik društva g. Priol, ravnatelj Vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Opozarjal je na dejstvo, da je pri nas še mnogo sadovnjakov skrajno zanemarjenih in da bo treba posvečati za bodoče več skrbi škropljenju sadnega drevja, pravnemu gnojenju, spravljanju in sušenju sadja.

Načelnik banskega kmetijskega oddelka g. Podgornik je po pozdravu navzočih v imenu g. bana podal opis dela banovine v preteklem letu za povzdigo sadjarstva. Banovina je posvečala vso skrb sušilnicam, katerih je 154 v zidavi in za kar prispeva banska uprava po 2000 do 4000 din za vsako. Banovina bo podpirala za bodoče tudi gradnjo zasebnih sušilnic pri posameznih sadjarjih. Ministrski svet je odobril 450.000 din za napravo novih sušilnic. Pospeševala se bo predelava sadja v soke ter mezge. Posebno se bo pazilo na zatiiranje San-José uši in so že bile lani tozadevno organizirane tri zatiralne postaje: v Mariboru, Ljutomeru in Soboti.

Zastopnik ljubljanskega g. župana g. Gaber je kot predsednik pripravljalnega odbora za postavitev spomenika očetu slovenskega sadjarstva misijonarju Francu Pircu sporočil, da bo zasajen park v ljubljanskem Tivoliju, kakor ga nima nobeno evropsko mesto. V parku bo zasajeno samo naše plemenito sadno drevje in grmičevje. G. referent je pod-

črtal zborovalcem predlog ljubljanskega župana, naj bi Sadjarsko društvo ustanovilo posebno spominsko kolajno kot najvišje odlikovanje in priznanje zaslužnim sadjarjem, najbolj delavnim sadjarskim podružnicam ter ustanovam, ki podpirajo sadjarstvo. Ta medajla naj bi bila zlata, srebrna in bronasta. Predlog ljubljanskega župana je bil osvojen in osnovan pripravljalni odbor za Pirčevo spominsko kolajno.

Predsednik društva g. Priol se je zahvalil ljubljanskemu županu za skrb za naše sadjarje in omenil, da bo društvo podarilo svojemu prvemu predsedniku g. Martinu Humečku za njegovo 70 letnico bronasto plaketo, ki bo izročena zaslužnemu jubilaru po posebnem odposlanstvu.

Iz poročila tajnika g. šolskega nadzornika Škulja je razvidno, da je štelu društvo lani 12.168 članov. Lani je bilo ustanovljenih 29 novih podružnic ter jih je vseh 320. Podružnice so imele 39 drevesnic z 31.260 drevesci. Leta 1939 so zasadili člani 38.054 drevesc.

Društveni blagajnik g. Josip Verbič je poročal, da je imelo društvo lani 496.498 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Čisto društveno premoženje znaša 90.049 din (večinoma v blagu). Proračun za 1940 predvideva 352.926 izdatkov in toliko dohodkov.

Po teh poročilih in po običajni razpravi predlogov odbora in posameznih podružnic je bil lepo uspeli občni zbor zaključen.

Novice iz domačih krajev

Mašniško posvečenje bodo prejeli. V nedeljo, 7. julija, bodo posvečeni v mašnike mariborski bogoslovci iz V. in IV. letnika. Iz V. letnika: Aužner Mirko od Sv. Jurija ob j. ž., Brezigar Viktor iz Braslovč, Fekonja Franc iz Maribora, Kasesnik Ivan iz Šoštanja, Kolanko Ivan iz Črensovcev, Luskar Jožef od Sv. Vida na Planini, Merc Viktor od Sv. Trojice v Halozah, Povh Ivan iz Trbovelj, Savelli Viljem iz Celja, Savinšek Jožef iz Noveštitfe. — Iz IV. letnika: Areh Albert iz Starega trga, Goričan Henrik iz Slov. Bistrice, Kocmut Janez od Sv. Andraža v Slov. goricah, Roblek Peter iz Solčave, Varga Ludovik iz Bogojine. — Istočasno bo posvečen v Ljubljani lavantinski bogoslovec Pajk Janko iz Maribora, ki študira V. letnik bogoslovja na bogoslovni fakulteti vseučilišča v Ljubljani.

Konj ubil otroka. Šestletnega Ivana Oslovnik v Goricah pri Dravogradu je na dan sv. Rešnjega Telesa konj tako hudo brcnil, da je obležal na mestu mrtev.

Izredna smrtna nesreča otroka. V Melju v Mariboru se je zgodila pri Kaufmanovih izredna smrtna nesreča otroka. Vrtnar Kaufman se je podal na delo na vrt, njegova žena pa v mesto in je položila poprej štirimesečno hčerkico v posteljo. Okoli desete ure predpoldne pa je prinesel oče v posteljo 21 mesečnega sinka in ga položil poleg speče deklice. V spanju pa se je prevalil bratec na sestrico in jo zadušil.

Železniški premikač hudo ponesrečil. Na mariborskem glavnem kolodvoru je zašel med odbijača dveh vagonov 28 letni premikač Irgolič Franc in obležal s hudimi poškodbami nezavesten. Irgolič so takoj prepeljali v bolnišnico.

Otrok utonil v mlaki. V Senarski pri Sv. Trojici v Slov. goricah je utonila v mlaki 18 mesečna Marija Ploj, posestniška hčerkica.

Huda nesreča delavca. V mariborsko bolnišnico so pripeljali 51 letnega delavca Ivana Beraniča, v katerega je bušil pri eksploziji v tovarni bakra v Slov. Bistrici razstopljeni

»Dragi prijatelji, sedaj se bomo poslovili! Zadnjikrat se vidimo v tem življenju. Bodite prepričani, da vam bomo mi trije, ki bomo prvi umrli, našli prostor pri Kristusu. Zanj bomo umrli. V tem kraju, kjer vladajo brezbožniki, smo ga ljubili, in sicer tako, da se sami žrtvujemo.«

Utihi je. Može so drug za drugim molče pristopali k njemu, Alekseju in Petru ter so se s stiskom roke poslovili od njih. Nato so po vrsti zapustili sobo.

Po odhodu mož je v sobi zavladovala tišina. Zdelo se je, da je po sobi že vel dih smrti. Vsak izmed navzočih se je zamislil.

Elza Krilova se je stiskala v kot. Glavo je naslanjala na zid. Njene oči so strmele v daljavo.

Nataša se je stiskala k Fedorju. Božala ga je. Od časa do časa se je zagledala v njegov obraz, da bi ga laže ohranila v spominu.

Karina je bila popolnoma strta. Vso je prevzela ena sama grozna misel: mož in sin bosta ustreljena na povelje Klavsa, njenega starejšega sina. Stala je tu, ranjena v svoji duši, v svojem srcu, v svojih mislih. Zdelo se ji je, da jo preganja božja jeza, ker je rodila tako hudobnega človeka.

Aleksej je videl ženino bol. Stopil je k njej in jo objel. To je starki povzročilo še večje muke. Spomnila se je na stare, srečne čase, ki jih je vkljub raznim pre-

izkušnjam preživela ob strani tega dobrega, junaškega moža.

»Dobra moja Karina! Dobra moja Karina!« je ljubeznivo ponavljal Aleksej.

Tudi on se je zamislil v preteklost. Karina mu je bila zvesta družica v veselih in žalostnih dneh. Pred prihodom rdečih je vladala v hiši sreča in zadovoljnost. Potem pa se je vse spremenilo. Starejši sin je pobegnil od doma, postal izdajalec domovine in krvnik.

Aleksej je od časa do časa pogledal Fedorja in Natašo. Srce se mu je stiskalo ob misli, da bo smrt tako kmalu ločila srca, ki sta se ljubili. Pozabil je na svojo žalostno usodo. Spregovoriti jima je hotel, toda ni našel primernih besed. Nazadnje se je obrnil k Nataši in ji ljubeznivo dejal:

»Nataša, od sedaj naprej boš živela pri Karini. In tudi tvoja mati bo ostala tu. Bog in dobri ljudje bodo gotovo skrbeli za vas.«

Pogledal je Natašino mater. Ta je še vedno strmela v daljavo in zdelo se je, da se sploh ne zmeni za to, kar se je dogajalo v sobi.

Čez čas se je Aleksej spet obrnil k Nataši in je nadaljeval:

»Nataša, manj žalosten bi bil, če bi umrl z mislijo, da si postala moja hči.«

»Oh, oče, oče!« je ona vzdihnila.

moral pač poznati in doždeva se, da so morali purana pomorščaki pripeljati s seboj iz »novega sveta«. S tem je iznova potrjena domneva, da so normanski mornarji še pred 1492 odkrili Ameriko.

Obraba vsakdanjih predmetov. Le malokdo si je na jasnem, kako dolgo in na kakšen način mu rabijo predmeti vsakdanje rabe. Stevilke, ki prihajajo pri tem na dan, so naravnost čudovite. Kaj zmore n. pr. navadno pero, kdaj se utruji, kdaj izgubi svojo sposobnost za pisanje? Odgovor je precej presenetljiv: dobro jekleno pero napiše okrog 670.000 črk in šele potem izgubi, kakor so pokazale točne materialne preizkušnje, svojo pisalno sposobnost. Vsak dan natipkajo pi-

aluminij in mu povzročil hude opekline po obrazu, prsih, rokah in nogah.

Razni ponesrečenci, ki so se zatekli v celjsko bolnišnico. 51 letni dninar Matija Cokan iz Vrbja pri Žalcu je spravljal v gozdu na voz droge. Pri tem se je splasil konj. Cokan je padel in si zlomil nogo ter izpahnil roko. — 22 letna žena delavca, Vida Vrhovšekova iz Trnovelj pri Celju, je padla in si zlomila nogo. — 27 letna žena delavca Korpnik Agata iz Šmiklavža pri Škofji vasi je sekala drva. Pri tem se ji je snela sekira in ji padla na glavo. Dobila je hudo poškodbo. Imenovani ponesrečenci so se zatekli v celjsko bolnišnico.

Padel pod voz in si zlomil nogo. Ivan Zabukovnik, 47 letni hlapec iz Letuša pri Braslovčah, je peljal z blagom naložen voz iz Celja. V Letušu je dohitel voz tovorni avto in zadel vanj. Radi trčenja je padel hlapec pod voz in si zlomil nogo. Poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Bridka posledica igranja s puško. Gruškovnjakov 10 letni dečko v Trbovljah je vzel očetovo lovsko puško in ustrelil proti sosedni Furlanovi hiši, kjer je čitala pri oknu 16 letna Furlanova Zinka, katera je bila zadeta v lice in prepeljana v ljubljansko bolnišnico.

Otrok padel iz tretjega nadstropja in ostal skoraj nepoškodovan. V podstrešni sobici Kocbekove hiše v Kranju stanuje družina čevljarja Jurmana, ki mora skrbeti za devet nedoraslih otrok. Zadnje dni se je zgodila nesreča, da je padla dveletna Jermanova hčerkica iz tretjega nadstropja. Najprej je priletelo dekletce na stekleno streho, ki je 9 m globoko pod oknom, od tod pa je padlo še 3 m v globino na cementna tla. Vsi, ki so bili priča groznemu prizoru, so bili uverjeni, da je obležal otrok pri padcu 12 m globoko mrtev. Na pregled deklice poklicani zdravnik je ugotovil, da je dobila le neznatne praske, sicer pa je čudežno ostala nepoškodovana.

Nesreča radi splašenih volov. Posestnici Frančiški Potočnik iz Bukovice v Selški dolini na Kranskem so se splašili voli. Ženska je skočila pred vole, da bi jih zaustavila. Eden od volov pa je pritisnil Potočnikovo z vso silo k drevesu in jo je hudo poškodoval.

Kaj je s cesto Maribor—Fram? Z velikim veseljem je prebivalstvo na celi črti od Maribora preko Hoč, Slivnice in Frama sprejelo obvestilo gradbenega ministra g. dr. Mihe Kreka, da je ministrski svet odobril kredite za preureditev državne ceste Maribor—Fram na ta način, da se dela izvršijo v lastni režiji. Nas, katerim je ta cesta glavna prometna žila, izredno zanima, ali se bo že prav kmalu pričelo z delom ali ne. O tej stvari se

je toliko pisalo in govorilo, da danes — odkrito povedano — skoro nihče več ne verjame raznim poročilom, dokler ne bodo zapeli krampi in lopate na tej cesti. Ponavljamo še enkrat, da menda v vsej Jugoslaviji, posebno pa pri nas v Sloveniji, trenutno ni nobena državna cesta v takem stanju, kakor je ravno cesta Maribor—Fram. Letošnje deževno vreme je kotanje in jame na tej prometni cesti še bolj poslabšalo. Cesta je taka na nekaterih mestih, da še kmečki vozovi riskirajo osvine, ako peljejo po tej cesti. Če se cesta ne bo kmalu predručila, bo baje tudi mestni avtobusni promet iz Maribora moral prenehati. To bi bil za te kraje hud udarec. Koliko je bilo že odposlanstev radi te ceste pri g. ministru, pri g. banu in raznih drugih krajih, ali vendar se do danes še ni pojavila niti ena lopata, niti eno orodje, s katerim bi se dal znak, da se je z delom pričelo. Ne razumemo tega, kako je ravno na tej cesti mogoča taka izjema! Pogosto čitamo, da se dela na drugih cestah v naši banovini tako naglo oddajajo in tako nujno začnejo, samo za to našo glavno cesto, ki veže severni del Slovenije z notranjostjo države in z Ljubljano, pa vlada tako pretirana malomarnost. Ljudje bomo izgubili vsako zaupanje v besede predstavnikov, ako se ne začne takoj z delom! Zvedeli smo, da je baje že sestavljen režijski odbor, ki bo vodil in nadziral ta dela. Mi pa pravimo: Dajte raje začeti z delom, da bo narod potolažen!

Nova tovarna v Dravski dolini. Bivši narodni poslanec in veleindustrialec ter trgovec g. Benko Josip iz Murske Sobotice je kupil v Bistrici pri Limbušu posestvo g. Pajenka Franca, trgovca iz Žalca. To posestvo leži ob potoku in hudourniku Bistrica, v bližini železniške postaje Bistrica. Na tem posestvu namerava graditi industrialec g. Benko novo moderno tovarno mesnih izdelkov. Ker je vodotok hudournika Bistrica zelo močan, se bavi g. Benko tudi z mislijo, da si napravi na tem vodotoku tudi elektrarno. Poleg tega se bo napravil tudi nov moderen vodovod iz pohorskih voda, tako da bi v vas Bistrica in okoliške hiše bile preskrbljene z dobro pitno vodo. Lega nove tovarne je zelo ugodna, ker leži zemljišče izven gostega naselja in je za mesno industrijo ta prostor kakor nalašč. Ker je kupna pogodba že potrjena, namerava g. Benko še letos pričeti s predpripravi za to novo veliko podjetje.

Nov most izročen prometu. Čez Bolsko v Predorju so izročili zadnje dni prometu nov most, ki bo posebno dobrodošel prebivalstvu občine Sv. Jurij ob Taboru.

Nov vodovod v Studenicah pri Poljčanah. Na pobudo domačega g. župnika Čedeja so

ob
reumi

poskusite 1—2

ASPIRIN

tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino le „Bayer“jev Aspirin.

Ogl. reg. pod št. 37692 od 22. XII. 1938.

začeli lansko jesen v Studenicah graditi vodovod. Vodo so zajeli vzhodno od trga pod Golnikom. Izvirek daje tudi v suši 20 litrov vode na minuto, to je okrog 29.000 litrov dnevno. Celodnevna uporaba vode je preračunana doslej na največ 10.000 litrov. Delo je izvršil v lastni režiji Higijenski zavod v Ljubljani, ki je tudi prispeval za prepotrebno napravo 23.000 din. Podpora je dala tudi banovina v znesku 20.000 din, občina je prispevala 3000 din, 14.000 din pa so zbrali domačini.

Dve novi pošti. S 1. junijem sta začeli poslovati dve novi pošti v št. Lenartu pri Veliki Nedelji in na Hajdini pri Ptujju.

Čebelarjem, bralcem »Slov. gospodarja«. poročamo sledeči redki primer: Lani v jeseni so neznani malopridneži odnesli v Sp. Porčiču pri Sv. Lenartu v Slov. goricah Adolfu Čeh panj čebel. Vrli Dolf bi prebolel izgubo težkega panja, ko ga ne bi vznemirjalo praznoverje, razširjeno med našim ljudstvom, da dotični, ki so mu ukradene čebele, nima več sreče pri čebelarstvu. Toda, kdo bi verjel, da to praznoversko pravilo za našega Dolfeta očitno ne velja, kajti pretekli mesec mu je dal en panj čebel v teku enega tedna tri močne roje.

Spomladanski ljubljanski velesejem je bil preložen za nedoločen čas. Vršil se bo pozneje, ko se bo mednarodni položaj nekoliko umiril.

salni stroji pod pridnimi rokami na tisoče črk. Računi so pokazali, da jih natipkajo v desetih letih okroglo 180 milijonov. Dober podplat vemo ceniti posebno pozimi v snegu in mrazu ter v odjugi. Ali pa smo kdaj pomislili, koliko zdrži takšen podplat? Prelzkušnja je pokazala, da zmore okrogel milijon korakov, ali z drugimi besedami: lahko bi pešali z novimi podplati iz Ljubljane v Beograd in šele tedaj, ko bi bil že dober kos poti nazaj, bi jih morali obnoviti. Kdaj se krušni nož izrabl tako, da ga je treba spraviti med staro železo? V splošnem šele po 15 letih, če ga gospodinja prav pridno uporablja, toda v gospodinjstvu dveh, treh oseb zdrži še neprimeren daljši čas.

»Že leta sem nimamo duhovnikov, da bi nam pomagali živeti in umreti. Sami krstimo svojo dečo. Ni duhovnikov, da bi blagoslovili mlade pare. A kljub temu smo ostali zvesti Kristusu in če hočeš postati Fedorjeva žena, vaju bom jaz blagoslovil.«

»Fedor, hočem biti tvoja žena!« je izjavila Nataša. »Nataša, istočasno boš moja žena in vdova!« se je bridko nasmehnil Fedor.

Aleksej je stopil k mladima in je združil njuni desnici ter dejal s tresočim glasom:

»Blagoslavljam vaju, draga otroka, ki bosta šele po smrti srečna!«

13.

Klavs je izdal povelje, da noben konjenik ne sme v vas, razen straže v hiši vaškega sovjeta in v hiši ubitega predsednika Šubina, v kateri se je sam nastanil z namenom, da bi v njej prebil ostanek dneva in noč. V tem času je hotel preurediti vaški sovjet, naslednjega jutra pa se z avtom vrniti v Odeso.

Konjeniki so posedali okrog vasi, in sicer v neposredni bližini hiš.

Karanzin, Askalov in drugi člani sovjeta so se prejšnjo noč skrivali na polju in se tresli ob misli, da jih bodo vaščani odkrili in pobili. Po prihodu rdečih pa so prilezli iz skrivališč. Javili so se pri vojakihi, na kar so bili odvedeni pred Klavs.

Po prihodu v vas je Klavs postavil Karanzina za predsednika vaškega sovjeta. Vedel je, da je ta bil Šubinova desna roka in je mislil, da bo najbolj primeren za njegovega naslednika.

Tako je Karanzin postal gospodar tistih, ki so ga po izbruhu upora iskali, da bi ga ubili. In ta bivši cerkovnik, krivoprisežnik, izdajalec ni vedel, kako bi se izkazal Klavsu hvaležnega.

Sklenil je, da bo prav tako brezobzirno postopal z vaščani kot Šubin.

Proti večeru je v spremstvu nekoliko konjenikov odjezdil proti Aleksejevemu domu po talce; Fedor je bil namreč obvestil Klavs, da jih bo našel tam.

Bahato je stopil v sobo. Aleksej, Fedor in Peter so takoj vstali.

Karina in Nataša sta se komaj premagali, da nista zakričali od groze.

Vsi so molče strmeli v Karanzina in čakali na to, da spregovori.

Ta je premeril vsakega izmed navzočih od pet do glave, potem pa je samozavestno rekel:

»Jaz sem predsednik vaškega sovjeta in imam nalog od ljudskega komisarja iz Odesa, da privedem k njemu tri talce, ki bodo zjutraj ustreljeni.«

»Tu smo!« je mirno rekel Fedor. »Pelji nas pred komisarja!«

Izgradimo svetišče sv. Jožefa v Ljubljani!
Cerkve sv. Jožefa v Ljubljani se je gradila v letih 1912—1914 kot zaobljubljena cerkev mesta Ljubljane v spomin na veliki potres leta 1895., da bi nas sv. Jožef varoval v bodoče podobnih nesreč. Obenem se je pa cerkev gradila v tako velikem obsegu z darovi vsega slovenskega naroda kot glavno narodno svetišče v čast sv. Jožefu, ker je sv. Jožef posebni zaščitnik vseh slovenskih dežel in varuh slovenskih družin. Stavba je bila na zunaj dograjena tik pred svetovno vojno. Ker pa se ni bila uporabna za službo božjo, je med vojno služila mestu za skladišče živil. Po vojni se je cerkev z darovi vsega naroda v naglici zasilno uredila za službo božjo. Toda cerkvi manjkajo še najnujnejše stvari. Letos obhaja Družba Jezusova, ki oskrbuje to svetišče, 400 letnico svojega delovanja. Ali ne bi bil kamniti glavni oltar, kakršen spada v tako veliko svetišče, spominsko delo za naš slovenski narod? Pravkar se vsa Evropa in tudi naša domovina trese pred vojno in njenimi neodgladnimi posledicami. V teh časih pojdemo k sv. Jožefu, redniku Jezusovemu in z njim preb. Device Marije! Zatecimo se s podojenim zaupanjem k varuhu in zaščitniku naše domovine! V trajni spomin svojega neomajnega zaupanja v njegovo pomoč mu postavimo v zaobljubljenem svetišču v Ljubljani glavni oltar trajne vrednosti! Umetniško dovršen načrt za novi oltar je že izgotovljen. Delo, ki bo izvršeno iz domačega podpeškega kamna in z domačimi močmi, se bo takoj pričelo, ko bo zbranih dovolj sredstev. Obračamo se na vse Slovence, častilce sv. Jožefa, s prošnjo, da bi s skupnimi močmi pomagali izgraditi slovensko narodno svetišče sv. Jožefa, predvsem njegov glavni oltar. Darovi naj se blagovolijo pošiljati na predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Ljubljani ali na čekovni račun št. 12.475; Jezuitski kolegij v Ljubljani.

Avtobusna proga Maribor—Sobota. V nedeljo, 2. junija, je začel obratovati na novi avtobusni progi Maribor—Sobota avtobus mariborskih Mestnih podjetij po sledečem voznom redu: odhod iz Maribora dnevno ob 17.30 z Glavnega trga, prihod v Soboto ob 20. Odhod iz Sobote dnevno ob 5.30, prihod v Maribor ob 8. Ob nedeljah in praznikih vozi razen tega avtobus iz Maribora ob 6 s prihodom v Soboto ob 8.30 ter se vrača iz Sobote ob 17.30 s prihodom v Maribor ob 20. Nova avtobusna proga gre iz Maribora čez Počehovo, Sv. Marjeto ob Pesnici, Sv. Lenart v Slov. goricih, Sv. Trojico, Sv. Benedikt, Lomanoši, Gor Radgono, Slatina-Radenci, Tišina do pošte v Soboti. Cena vožnje v eno smer 30 din, tja in nazaj pa 50 din.

Stopil je k materi. Objel in poljubil jo je. Ona ni imela moči, da bi mu vrnila poljub. Nato je stopil k Nataši, ki se je s silo držala pokonci.

»Z Bogom, Nataša!« je dahnil polglasno. »In potolaži se! Naše trpljenje ne bo večno! Pri Bogu se bomo vsi videli!«

Nataša se ga je z vso silo oklenila, kakor da se ne bi hotela ločiti od njega. Spomnila pa se je, da mora biti močna. Izpustila je moča in mirno odvrnila:

»Z Bogom, Fedor! Pri Bogu na svidenje!«

Karanzin je ob vstopu v sobo sklenil, da se bo držal samozavestno in posmehljivo. Toda radi mirnega načina, s katerim mu je Fedor odgovoril, se je čutil poraženega, zmedenega in je skoraj sočutno rekel:

»Pojdimo!«

»Jaz grem prvi!« se je oglasil Aleksej.

Objel in poljubil je ženo, nato je stopil proti vratom.

Peter je medtem poljubil sestro in mater, ki je bila za vse brezčutna, ker se ji je bilo zmešalo. Nato se je pridružil Alekseju.

Fedor se je iztrgal iz materinega objema, še enkrat pogledal Natašo in šel za očetom in Petrom...

Na dvorišču so čakali konjeniki. Obkolili so ujetnike in sprejeli je zavil proti vasi...

Ženske so ostale same. Elza je s pogledom slaboum-

Vojakom dajmo seboj

poleg drugih reči tudi knjižico

»Moj tovariš«

kjer so stanovski nauki in molitve za vojnike. Cena knjige: rdeča obraza 16 din, zlata obreza 20 din. — Pozor! Vsakemu naročniku knjige »Moj tovariš« dajemo zastonj še knjigo »ZBIRKA DOMOLJUBNIH PESMI«, kjer so zbrane vse naše slovenske narodne pesmi in koračnice. — Knjige pošljemo tudi na naslove vojakov. — Naročila sprejema

Tiskarna sv. Cirila, Maribor - Ptuj

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič.

Požari

Strela je udarila v gospodarsko poslopje posestnika in gostilničarja Supergerja v Galiciji pri Celju. Gospodarsko poslopje je popolnoma zgorelo. Gasiti je pomagal tudi 52 letni mali posestnik Ivan Šuper iz Galicije. Pri tem je dobil hude opekline po nogah, rokah in vratu, da so ga morali oddati v celjsko bolnišnico. Škoda, ki jo je povzročil požar, je precejšnja.

Sredi noči sta začeli goreti v Vonarjih pri Pristavi v šmarnskem okraju gorci posestnikov Jožefa Lipnjaka in Anderliča. Ogenj se je hitro razširil, tako da so domačini komaj rešili vino, sode in druge važnejše predmete, in vpepeli kleti do tal. Ogenj je podtaknila najbrž tuja roka, ker v trenutku, ko so gasili kleti, je bil ogenj podtaknjen tudi v stanovanjsko hišo Lipnjakovo. Tudi to hišo je ogenj vpepeli do tal. Rešili so le pohištvo. Pri gašenju in reševanju sta se opekla g. Tone Ogrizek, sin znanega celjskega odvetnika, in g. Franc Kovačič.

V Hrastovcu pri Zavrču pod Ptujem je vpepeli ogenj 20.000 din vredno gospodarsko poslopje posestnika Jožefu Simončiču.

V Vukovskem dolu v jaremski župniji je začela sredi noči goreti hiša posestnika Rajmunda Ferlinca. Ogenj je nastal pri dimniku in naenkrat je bilo vse s slamo krito poslopje v plamenih. Domači so si oti v zadnjem hipu golo življenje. Hišni gospodar je bil zaposlen z reševanjem svojcev in ga je zasula na pragu goreča slamnata streha ter je dobil nevarne opekline. Škode je 27.000 din.

Vlom v lekarno. V Mariboru na Aleksandrovi cesti je bilo v noči od neznanca vlomljeno s ponarejenim ključem v lekarno pri Angelu varhu. Vlomilcu ni uspelo, da bi bil odprl ročno blagajno. Prebrskal je vse predale in odnesel 600 din gotovine ter še razne druge predmete. Škoda znaša 1300 din.

Poljedelsko orodje prodali tatovi za staro železo. Grofu Frideriku Pahta pri Sv. Kungoti ob severni meji je bilo pokradeno poljedelsko orodje in prodano za staro železo. Gre za pluge, kosilni stroj in nekaj travert v skupni vrednosti 4000 din.

Posestnik oškodovan za 31.000 din. Naš list je poročal, da je bil posestnik Florjan Ačko v Frajhamu pri Framu okraden za večjo denarno vsoto. Sedaj je ugotovljeno, da je odnesel tat, kateremu so že na sledu, Ačko 8000 din gotovine in na 23.000 din glasečo se hranilno knjižico. Posestnik je v celoti oškodovan za 31.000 dinarjev.

Volovski izkupiček ukraden. Pongrac Sušec, posestnik na Tolstem vrhu, je hranil doma v lesenem kovčegu pod posteljo volovski izkupiček 9800 din. Na Tolstem vrhu sta se pojavila naenkrat dva tujca. Eden je trdil, da je mesar, drugi pa njegov pomočnik. Na videz sta kupovala živino, v resnici pa sta bila potepinska tatova. Ob ugodni priliki, ko ni bilo pri Suščevih nikogar doma, sta vdrli v hišo in izginila s celotnim izkupičkom za par volov.

Roparski napad. Na Dravinji poleg Draže vasi pri Ločah ima mlin 69 letni mlinar Franc Vučej in njegova žena. Zakonca, ki sta že preskrbela svoje otroke, sta na glasu petičnosti. O mlinarju so ljudje govorili, da hrani v železni blagajni večje vsote denarja. V noči na 31. maj sta se pojavila v mlinu dva maskirana tolovaja. Mlinarico sta pobila s sekuro in ima presekan lo-banjo do možgan. Mlinarju pa je napadalec z nožem grozno razmesaril lice in ga zabodel še v prsa. Nato sta roparja našla ključ od razkričane blagajne, v kateri sta dobila le 1000 din gotovine in dve hranilni knjižici, glaseči se na večji vsoti. Po oplenitvi blagajne sta roparja zginila v noč. Mlinar se je z zadnjimi močmi priplazil do domačih in jih zbudil. Ranjena zakonca so prepejali v mariborsko bolnišnico. — Orožniki marljivo poizvedujejo za tolovajema, od katerih je bil eden večji in drugi manjši ter so jima morale biti znane prilike pri Vučejevih.

Železarna okradena za 15.300 din. Pri železarni na Muti so izledili, da so kradli nekateri delavci iz tovarne razno orodje in železne predmete, katere so ponoči odnašali na svoje domove. Tovar-na je oškodovana za 15.300 din. Del ukradenih predmetov so orožniki pri nekaterih krivcih našli.

Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušenim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čreveh, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

nih topo strmela predse. Karina in Nataša pa sta se držali objeti.

Nekaj časa sta molče prisluškovali odmevu korakov. Ko pa je zunaj vse utihnilo, je bilo pri kraju z njunimi močmi. Pretresel ji je silen jok in tla pod njima so močile vroče solze.

»Mati, kaj bo iz nas?« je zajecjela Nataša. »Same smo ostale!«

Karini se je trgalo srce od bolečine, a ko je videla, da Nataša neznosno trpi, se je premagala. Natašino glavo je naslonila na svoje prsi in jo je nežno božala.

»Pomiri se, dete moje! Bog nas ne bo zapustil. Naši dragi pa bodo kmalu rešeni vsega trpljenja! Bog jih bo gotovo sprejel v nebo, saj bodo umrli za Kristusovo vero.«

Starka se je prisilila, da je mirno govorila, a v njeni notranjosti je bilo vse porušeno. Zadrževala je solze, četudi je vedela, da bi ji jok olajšal bol. Močna je morala biti, ker je morala dajati Nataši zgled...

Ko so bili Aleksej, Fedor in Peter zaprti v sovjetski hiši in izročeni v varstvo rdečih konjenikov, se je Karanzin veselo razpoložen podal h Klavsu, ki se je nastanil v najlepši sobi šubinove hiše.

Ob vstopu v sobo je postal hlinjeno ponižen in je s suženjsko vdanostjo sporočil mogočnemu gospodu, da so njegovi ukazi izvršeni.

(Dalje sledi)

Iz zgodovine igralnih kart. Domovina igralnih kart je na Daljnem Vzhodu, kjer jih pa danes manj mečejo kakor med Evropeci. V Angliji so že leta 1240. izdali paragraf proti kvartanju, v Italiji in Španiji so se karte udomačile menda v 13. in 14. stoletju, v nemških deželah pa proti koncu 14. stoletja. Bržkone so bili vojščaki, ki so kvartanje širili po svetu. Prve igralne karte so bile zelo preproste. Bile so rdeče in črne ter namenjene dvema igralcema. Vsaka igra jih je imela 32. Znaki na njih so bili v glavnem isti, kakršne imamo še danes. Že v 14. stoletju so imeli v Nürnbergu slovite izdelovalce kart in te so uvedle tudi karte z vzorčastimi zadnjimi stranmi.